

TULAREMIJA (zajčja mrzlica)

Je **akutna vročinska bolezen**.

Je **zoonoza** - nalezljiva bolezen živali, ki se lahko prenaša na človeka.

Več na: www.nijz.si

POVZROČITELJ

Povzročajo jo bakterija *Francisella tularensis* (*F. tularensis*), ki je eden najbolj kužnih mikroorganizmov.

Za človeka sta pomembni dve podvrsti, od katerih je **podvrsta v Aziji in v Evropi manj virulentna**.

PRENOS OKUŽBE

Bakterija *F. tularensis* lahko vstopi v telo prek:

- kože (tudi nevidnih poškodb)
- očne veznice
- prebavil ali
- pljuč.

Človek se lahko okuži na več načinov:

- z vodom okuženega členonožca (klop, komarji, muhe)
- z dotikom/ugrizom okužene živali
- z uživanjem onesnažene vode, živil (nezadostno toplotno obdelanega mesa, zlasti zajčjega)
- z vdihavanjem onesnaženih delcev ali aerosola v zraku.

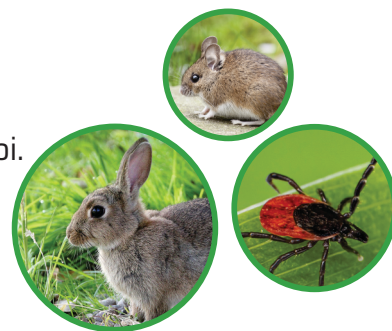
GOSTITELJI IN PRENAŠALCI

Najpogostejši **gostitelji bakterije**:

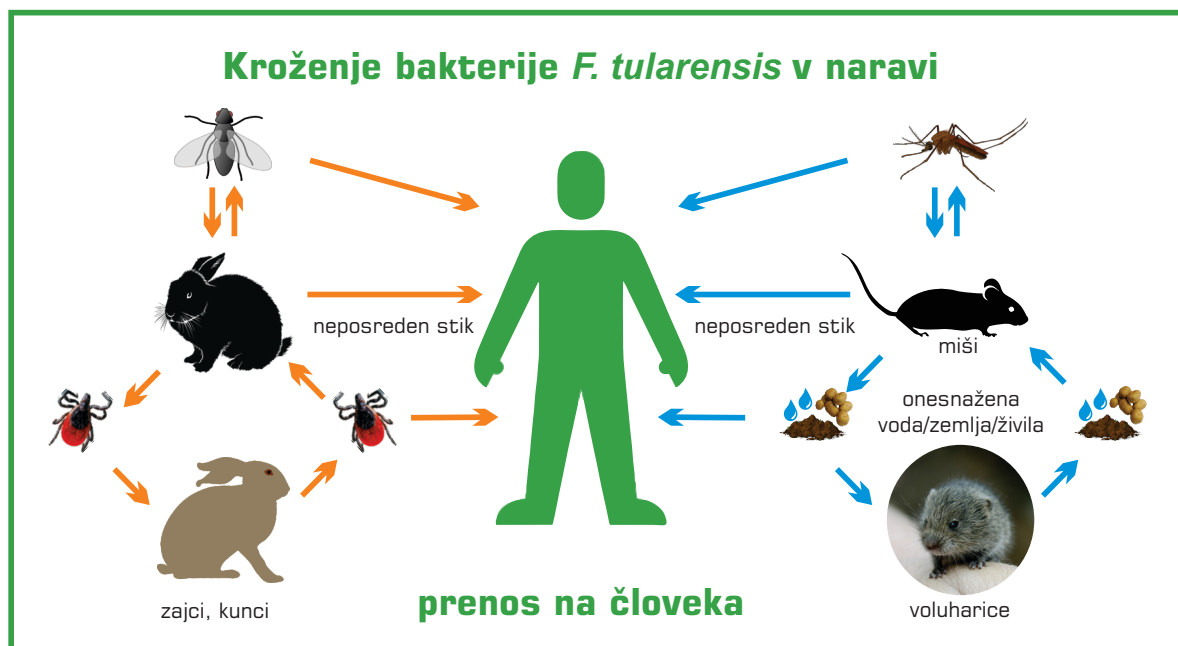
zajci, kunci, voluharji, miši in drugi glodavci ter klopi.

Najpomembnejši **prenašalci bakterije**:

klopi, komarji in tudi muhe.

Kroženje bakterije *F. tularensis* v naravi

TVEGANA OPRAVILA ZA OKUŽBO V NARAVI

- košenje trave
- nakladanje sena
- urejanje krajine (zlasti, ko stroji zapeljejo čez okužene živali ali njihova trupla).

ONESNAŽENJE VODE IN ŽIVIL

Voda in živila se lahko onesnažijo s *F. tularensis* s **trupli obolelih živali ali njihovimi izločki**. Izbruhi tularemije se običajno pojavijo na **manjših nenadzorovanih vodovodih z neurejeno ali pomanjkljivo pripravo vode**.

OGROŽENE SKUPINE LJUDI

Bolezen se pogosteje pojavlja pri **ljudeh, ki se ukvarjajo z opravi ali rekreacijo v naravi**.

POTEK BOLEZNI

Bolezen se običajno pojavi **3-6 dni po okužbi**. Potek je odvisen od **vstopnega mesta** bakterije v telo.

Najpogostejša je ulceroglandularna oblika:

- nenaden začetek z mrzlico, vročino (nad 39 °C), glavobolom
- na vstopnem mestu na koži se razvije razjeda z dvignjenimi robovi
- povečanje področnih bezgavk (10 cm), ki se lahko zagnijo.

Možne so še druge oblike bolezni, med najtežjimi je **pljučna tularemija**.

Tularemija se ne prenaša s človeka na človeka.

ZDRAVLJENJE

Z **antibiotiki**. Ob znakih okužbe se **takoj posvetujemo z zdravnikom**.

ALI LAHKO PONOVO ZBOLIMO?

Ne. Imunost po preboleli bolezni je navadno trajna.

Razjeda na roki
Vir: Centers for Disease Control and Prevention

Povečane vratne bezgavke
Vir: World Health Organization

PREPREČEVANJE OKUŽBE

- ✳ uporabljamo **repelente**
- ✳ uporabljamo le **varno oskrbo s pitno vodo** iz **nadzorovanih vodnih virov/vodovodov**
- ✳ izogibamo se stiku z **divjimi živalmi**
- ✳ pri rokovanju z **mesom divjih živali** uporabimo **rokavice** in smo pozorni, da se ne poškodujemo
- ✳ **meso** pred zaužitjem pravilno in zadostno **toplotno obdelamo**
- ✳ z živili rokujemo **higiensko**
- ✳ preprečujemo **dostop glodavcev in mrčesa** do bivališč
- ✳ **dezinfekcija, deratizacija**
- ✳ pri čiščenju drvarnic in opravih v naravi se (med pojavom tularemije) zaščitimo z **obrazno masko**
- ✳ **posamezna trupla glodavcev** z rokavicami damo v plastično vrečo, ki jo zavežemo in odvržemo v mešane komunalne odpadke. Za ravnanje z **več trupli glodavcev** (tri ali več) ali **truplom večje živali** (npr. poljski zajec) pokličemo **Veterinarsko higiensko službo**: www.vf.uni-lj.si
- ✳ če naletimo na **posamezna trupla glodavcev v naravi**, jih tam pustimo. O najdbi **večjega števila trupel živali v naravi** (tri ali več glodavcev oz. en poljski zajec) obvestimo **Regijski center za obveščanje (112)** oziroma **Veterinarsko higiensko službo**: www.vf.uni-lj.si